

Ціщик Р.В.

кандидат економічних наук, доцент

Котис Н.В.

кандидат економічних наук, доцент

Тернопільський національний економічний університет
м. Тернопіль, Україна

СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ЯК ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Сьогодні серйозні прорахунки в управлінні пов'язані з ігноруванням статистики як потужного інструменту, який дозволяє в умовах безпрецедентного зростання інформаційних потоків і, зокрема, недостовірної інформації адекватно і повно аналізувати тенденції та залежності, а також прогнозувати економічні процеси.

Проте, необхідно визнати, що у даний час статистична грамотність фахівців-аналітиків, а також управлінців різного рівня і пересічних працівників знаходиться на рівні, що не дозволяє якісно вирішувати актуальні практичні завдання статистичного забезпечення процесів управління, вірно інтерпретувати статистичну інформацію. Аналіз управлінських причин банкрутств підприємств малого і середнього бізнесу усе частіше виявляє невміння керівників працювати з цифрами [1]. Не те щоб вони не знають арифметики, або від них потрібні глибокі знання в сфері обліку, статистики, математичної логіки, моделювання тощо. Прогалини виявляються в тому, що називають статистичним мисленням. Понятійний діапазон тут дуже широкий: від усвідомлення того, що є така статистика до вміння інтерпретувати оцифровані факти [2, с. 108]. У цьому контексті особливу увагу необхідно приділяти збереженню та поступовому відновленню статистичної освіти, застосуванню статистичного аналізу в процесі управління та формуванню іміджу статистики в цілому.

Будь-який критерій діяльності підприємства найкраще дозволить оцінити правильна і достовірна статистика. Ведення статистичних даних та здійснення статистичного аналізу дозволять виявити ключові моменти у діяльності підприємства, істотно підвищити ефективність роботи.

Статистика сприяє вирішенню цілої низки проблем управління, зокрема, дозволяє:

- володіти ситуацією на підприємстві, постійно відстежувати позитивні і негативні тенденції у його роботі;
- провести оцінку будь-якої операції за критеріями її успішності;
- виробити подальшу стратегію розвитку підприємства на основі статистичних даних;
- керівникові та менеджерам почуватись впевнено та безпечно за рахунок використання достовірних даних;
- оперувати тільки фактами, які мають достовірне походження;
- визначити чіткий графік преміювання працівників, а також точні критерії оцінки їх роботи;
- виділити напрямки та сфери, яким найбільш необхідні коректування або поліпшення.

Для своєчасного отримання достовірної економічної інформації з метою управління на підприємствах можуть використовуватися різні статистичні методи.

Статистична методологія передбачає формування кількісних характеристик економічних явищ. При цьому розкриваються економічні закони розвитку виробництва на основі ефективної діяльності всіх його учасників, виявляються протиріччя і недоліки, що підлягають усуненню, намічаються шляхи їх подолання та виробляються відповідні рекомендації.

Статистичний аналіз та статистичне спостереження повинні бути частиною процесу вироблення та прийняття управлінських рішень. Їх застосування в процесі управління

дозволяє обґрунтовано відображати хід та результати економічної діяльності підприємств, підвищувати їх конкурентні можливості.

В управлінні можуть бути використані прийняті в статистичній практиці методи збору, контролю, обробки та аналізу економічної інформації. Це дає можливість систематизувати отриману інформацію, перевірити її якість і достовірність, розкрити тенденції та закономірності розвитку економічних явищ, здійснити прогноз розвитку економічної діяльності.

Процес обліку статистичних даних можна організувати по-різному. Як правило, статистика має під собою три рівні. Перший рівень відображає ефективність роботи всього підприємства, другий - ефективність роботи конкретного відділу, а третій - якість роботи окремого працівника. Найчастіше, застосовують таку модель, коли основні дані надають працівники нижчої ланки, а потім по ієрархічній драбині вгору вони поступово поповнюються новими даними.

Існують сфери, у яких, здавалося б, важко визначити (виміряти) внесок кожного працівника в успішну роботу підприємства. Але все ж такі методи існують. Наприклад, маркетологи і рекламні агенти можуть підраховувати кількість позитивних відгуків на рекламу, або кількість реальних клієнтів, що зателефонували або прийшли в офіс. Фахівці з продажу можуть вести облік прийнятих дзвінків, зроблених дзвінків, призначених зустрічей, укладених угод тощо. Все це у комплексі надасть досить чітку картину роботи конкретного фахівця.

Якщо не вдається оцінити роботу якогось із працівників з точки зору статистики, то її важливість можна піддати великому сумніву.

Таким чином, статистичні показники необхідні для того, щоб гідно оцінювати діяльність працівників, аналізувати і оцінювати нинішній стан підприємства, а також зрозуміти, які із запропонованих заходів щодо його поліпшення є найбільш ефективними.

Варто зауважити, що управління, засноване на використанні статистичного інструментарію ефективніше і безпечніше, ніж управління, яке базується на чутках або інтуїції.

Одна з основних помилок керівників підприємств полягає у тому, що вони не вибудовують графіки за статистичними показниками. А кваліфікований менеджер повинен знати, що у будь-який момент часу йому може знадобитися, наприклад, провести порівняльний аналіз нинішнього рівня виробництва і більш раннього.

Перед тим, як впровадити систему управління на основі статистики необхідно спочатку зробити оптимальною організаційну структуру підприємства. По-перше, необхідно усунути повторення функцій у різних підрозділах. По-друге, потрібно вибудувати підрозділи так, щоб структура підприємства показувала основний виробничий цикл. Для цього необхідно:

- розробити основну стратегію;
- найняти кваліфікований персонал;
- запровадити контроль якості;
- створити торгові представництва або агентську мережу. [3, с. 142-143]

Крім цього для всього підприємства, для кожного його підрозділу і кожного працівника повинен бути визначений продукт, який ними виробляється. Кожен продукт повинен мати одиницю виміру. Продукт будь-якого працівника має бути вимірюваний (тобто для кожного продукту може і повинна існувати «статистика»). Якщо вироблений продукт окремих працівників виміряти не вдається, то існують способи, що допомагають виправити це: або необхідно по-іншому визначити продукт, або знайти для цих працівників інше заняття.

Для впровадження системи управління на основі статистичних методів керівники підприємств повинні:

1. Визначити, що вони створюють (цінний кінцевий продукт підприємства, відділів, працівника). Потрібно пам'ятати, що головним аспектом є коректне формулювання, адже від цього залежить результат застосування системи управління на основі статистичного аналізу.

2. Знайти саму статистику, яка коректно відображає цінний кінцевий продукт підприємства. Слід зазначити, що це є одним з найважливіших етапів.

3. Створити систему, яка відслідковує статистику підприємства. Виділити статистику у підрозділах (сферах чи окремих працівниках).

4. Використовувати різноманітні графіки для різних статистик. Причому відзначати варто щодня, а при нестачі часу - хоча б щомісяця.

5. Перевіряти графіки необхідно постійно, розбираючись в ключових моментах.

6. Покращувати статистику завдяки обраній стратегії. Адже справи підприємства йдуть в гору, якщо використана успішна стратегія. До того ж необхідно налаштувати працівників на роботу, яка базується на цій стратегії.

7. Заохочувати працівників за їх успіхи у роботі підприємства.

Отже, систематичне ведення статистики - це запорука якісного і професійного управління, показник хорошої інформованості керівника. Будь-яке нове починання будуватиметься, перш за все, на оцінці існуючих фактів, стану в даній галузі.

Успішний керівник - той, хто володіє інформацією і коректно оцінює справи підприємства, прагнучи поліпшити ситуацію. Щоб бути таким, слід діяти, виходячи з фактів, заснованих на цифрових значеннях, завдяки яким оцінюються показники підприємства.

Статистика є невід'ємною складовою діяльності будь-якого підприємства, вона визначає динаміку зростання чи спаду його розвитку. Результати дослідження явищ методами статистичного аналізу є об'єктивною базою для прийняття ефективних управлінських рішень, запорукою достовірності зроблених керівниками висновків.

Список використаних джерел

1. Учитесь читать цифры. Статистика и менеджмент. URL: https://markushina.blogspot.com/2011/08/blog-post_5.html

2. Гениатулин В.Н., Гуськова Т.Н. Статистическое образование как социально-экономическая парадигма. Вестник Волжского университета им. В.Н. Татищева. 2015. № 1 (33). С. 106-110

3. Сигел Э.Ф. Практическая бизнес-статистика. Пер. с англ. А.И. Мороза. М.: Вильямс, 2004. 1056 с.

Черешнюк О. М.

кандидат економічних наук, доцент

Мрига А.

Студент гр. ОЕЕМ-11

Тернопільський національний економічний університет

м. Тернопіль, Україна

ОЦІНЮВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ

На сьогоднішньому етапі розвитку економіки України процес забезпечення сталої конкурентоспроможності підприємства полягає у формуванні особливих характеристик чи функцій товарів або послуг, що матимуть визнання та користуватимуться попитом у споживачів.